

TYMŲ ATVEJO VALDYMAS UGDYMO ĮSTAIGOJE

Tymai – tai ūmi, itin užkrečiama virusinė infekcija, plintanti oro lašeliniu būdu ir pasireiškianti karščiavimu, bėrimu ir kvėpavimo takų bei akių junginės uždegimu.

Tymų infekcijos šaltinis – sergantis žmogus. Tymų virusas plinta aerogeniniu (aeroliniu ir oro lašeliniu) keliu, taip pat per kvėpavimo takų sekretais suterštas rankas ar kitus aplinkos daiktus. Asmuo gali išskirti infekciją vidutiniškai 4 d. iki bėrimo atsiradimo ir 4 d. po bėrimo pasirodymo. Pagrindinis perdavimo būdas – oro lašelinis. Tymai viena lengviausiai plintančių ligų. Sąlytis tarp žmonių trunkantis ilgiau nei 15 min. yra pakankamas, kad įvyktų imlaus asmens užsikrėtimas. Tymams imlūs yra ir vaikai ir suaugusieji. Iki 90-95% imlių imuniteto neturinčių asmenų, turėjusių sąlytį su sergančiuoju, suserga tymais. Vienas tymais sergantis asmuo gali užkrėsti iki 18 žmonių.

Tymų inkubacinis periodas trunka apie 10 dienų (7-18-21d.). Dažniausiai susirgimas tymais pradžioje (prodrominiu laikotarpiu) pasireiškia karščiavimu (38-39°C), vėliau – konjunktyvitu, sloga, kosuliu, atsiranda Kopliko dėmės. Charakteringas makulopapulinis bėrimas, kuris neniežti. Bėrimas paprastai pasireiškia 3-7 ligos dieną, Pirmieji bėrimo elementai atsiranda ausų, veido, kaklo srityje, vėliau išberia liemenį, rankas, šlaunis, blauzdas, pėdas. Buvusio bėrimo vietoje būdinga odos hiperpigmentacija, kuris po savaitės išnyksta. Sergantieji tymais nuo susirgimo pradžios iki ketvirtos dienos nuo bėrimo atsiradimo turi būti izoliuojami namuose ar ligoninėje.

Vienintelė efektyviausia profilaktikos priemonė – **skiepai**. Sąlytį su asmeniu, kuriam įtariama tymų diagnozė, turėjusius nustato Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) departamentų specialistai. Įtarus tymų atvejį yra skiepijami sąlytį turėję asmenis. Asmuo, kuris žino, kad buvo kontakte su sergančiu tymais ir dėl tam tikrų priežasčių nebuvo įtrauktas į kontaktinių asmenų sąrašą, gali kreiptis į NVSC departamentus.

Per 72 val. nuo sąlyčio reikia įskiepyti vieną MMR vakciną, jeigu vaikas nebuvo skiepytas dviem MMR vakcinomis. Po to vaikas skiepijamas pagal amžių, kalendoriuje numatytais terminais. NVSC teritorinių padalinių specialistai aktyviai aiškina visus sąlytį su tymais sergančiuoju turėjusius asmenis ir pagal poreikį nukreipia juos pas šeimos gydytojus. Dėl itin trumpo skiepams skiriamo laiko (72 val. po kontakto), asmenys raginami patys kreiptis į savo šeimos gydytojus, įvardinant buvusį sąlytį su sergančiu tymais asmeniu.

NVSC veiksmai siekiant suvaldyti tymų plitimą

NVSC, gavęs informaciją apie tymų atvejus, nedelsdamas imasi visų tarptautinių sveikatos organizacijų rekomenduojamų veiksmų tymams suvaldyti:

1. Atlieka kiekvieno įtariamo ar patvirtinto tymų atvejo epidemiologinį tyrimą;
2. Išsiaiškina sąlytį su sergančiais turėjusius asmenis, sudaro jų sąrašą;
3. Teikia rekomendacijas sąlytį turėjusiems asmenims dėl skiepų;
4. Konsultuoja sąlytį turėjusius asmenis apie tymus ir sveikatos stebėsenos svarbą;

atsižvelgdamas į teisės aktų reikalavimus, praneša atsakingoms institucijoms apie užregistruotus tymų atvejus;

5. Informuoja visuomenę apie registruotus tymų atvejus, apsaugojimo priemones.

Ugdymo įstaigos veiksmai siekiant suvaldyti tymų plitimą

1. Pastebėjus galimus tymų požymius susirgusįjį būtina izoliuoti, pranešti vaiko tėvams ir rekomenduoti kreiptis į asmens sveikatos priežiūros įstaigą.
2. Sužinojus apie nustatytą / įtariamą atvejį pateikti informaciją NVSC.
3. Bendradarbiauja su NVSC siekiant išsiaiškinti sąlytį su sergančiais turėjusius asmenis.
4. Padėti informuoti sąlyti turėjusius asmenis.
5. Konsultuojasi su NVSC.

Nuoroda į vaizdinę medžiagą: <http://www.ulac.lt/lt/tymai-viesa-paskaita>

Metodinės tymų rekomendacijos:
<http://www.ulac.lt/uploads/downloads/Metodin%C4%97s%20tym%C5%B3%20rekomendacijos.pdf>